

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. I august 1978 – 10-året for den kommunale styrelseslov af 31. maj 1968 – blev der af indenrigsministeren nedsat et udvalg – udvalget vedrørende kommunalt udvalgsstyre og magistratsstyre m.v. – der fik til opgave at vurdere det kommunale styrelsessystem på baggrund af de ændringer i kommunernes og kommunalpolitikernes arbejdsopgaver, som er sket siden kommunalreformen blev indledt.

Styrelsesloven fra 1968 er i vid udstrækning en videreførelse af den tidligere gældende kommunale styrelseslovgivning, navnlig købstadkommunalloven af 1933. Udkastet til styrelsesloven blev udarbejdet i kommunallovskommissionen, og såvel under dennes arbejde som det senere forarbejde til loven gik man ud fra en forudsætning om en væsentlig reduktion af kommunetallet. Dog regnede man ikke med, at inddelingsreformens slutresultat ville blive så lavt et kommunetal, som det der forelå i 1970. Antallet af kommuner faldt til nær ved en fjerdedel, og antallet af amtskommuner blev næsten halveret.

Under udarbejdelsen af styrelseslovforslaget var det vel også forudsat, at der ville ske en væsentlig forøgelse af kommunernes og amtskommunernes opgaver, men dog ikke en forøgelse i den størrelsesorden, der er blevet resultatet af de forløbne års opgaveoverførsler og henlæggelser af nye opgaver til kommuner og amtskommuner. Hertil kommer, at opgaverne er blevet mere komplicerede, ligesom der på en række områder er stillet krav om en omfattende og indgående kommunal planlægning (budget- og regnskabsreformen, planlovsreformen, sektorplanlægningen).

På tidspunktet for 1968-lovens tilblivelse var det således vanskeligt at vurdere, om den foreslåede styrelsesordning ville vise sig hensigtsmæssig under en kommunal struktur, der ville blive og blev ændret meget væsentligt både med hensyn til de kommunale enheders størrelse og med hensyn til arten og omfanget af de kommunale opgaver. En sådan vurdering af styrelsesordningen synes det imidler-

tid muligt at foretage nu, hvor opgavefordelingsreformen stort set må kunne betragtes som afsluttet.

Den beskrevne udvikling i kommunernes struktur og opgaver har da også ført til, at der fra forskellig side har været fremsat ønsker om, at mulighederne for mere hensigtsmæssige styrelsesformer blev undersøgt. Ikke mindst spørgsmålet om kommunalpolitikernes arbejdsvilkår har påkaldt sig opmærksomhed. Det har hyppigt været fremført, at kommunalpolitikernes arbejdsbyrde er blevet forøget i en sådan grad, at deres reelle muligheder for at styre kommunernes virksomhed er blevet forringet. Styringsmulighederne må tillige ses i lyset af den nødvendiggjorte, meget betydelige udbygning af den kommunale administration – såvel antalsmæssigt som kvalifikationsmæssigt – idet de senere års udvikling har gjort det stadig mere påkrævet, at der i kommunerne er et fagligt, højt uddannet personale.

I denne forbindelse må også nævnes ønskerne om et udviklet nærdemokrati, der har ført til, at der stilles større krav til de folkevalgte. Der er således en betydelig sammenhæng mellem kommunalt nærdemokrati, der er et spørgsmål om beboernes muligheder for medindflydelse på løsningen af de kommunale opgaver, og kommunalpolitikernes arbejdsvilkår, der blandt andet er et spørgsmål om kommunalpolitikernes muligheder for at imødekomme de nærdemokratiske ønsker. Dette blev da også fremhævet i betænkning nr. 798/1977 om kommunalt nærdemokrati, hvor det tillige anbefaledes, at der ud fra disse hensyn blev foretaget en undersøgelse af det kommunale udvalgsstyre og magistratsstyre, herunder en undersøgelse af om der måtte være egnede mellemformer mellem disse to styrelsesformer.

Ligeledes har Amtsrådsforeningen peget på, at de amtskommunale udvalgsformænds arbejdsbyrde i forbindelse med opgaveomlæggingerne er vokset så meget, at en ændring af amtskommunernes styrelse i retning af en ordning, der i et vist omfang er beslægtet med magistratskommunernes, kan blive nødvendig.